

Täpsustatud lähteülesanne¹

Eesti elukestva õppe strateegia 2020 koostamiseks

1. Eesti elukestva õppe strateegia 2020 koostamise tulemus:

- Iseseisvalt loetav, kuni 15 lk pikk strateegiadokument.
- Vastab küsimusele, kuidas saavutatakse kokkulepitud eesmärgid?
- Teksti iseloomustab konkreetsus, selgus. Kavandatud meetmeid rakendatavus, mõõdetavus.

2. Lähtealused

Strateegiadokumendis käsitletavate strateegiliste teemade ring piirneb Vabariigi Valitsuse 8. novembri 2012. a korraldusega nr 478 heaks kiidetud „Eesti elukestva õppe strateegia aastateks 2012-2020 koostamise ettepanekus“ nimetatutega, strateegias visandatakse teed kokkulepitud eesmärkide saavutamiseks.

Elukestva õppe strateegia sihtrühm on kogu Eesti elanikkond. Strateegias tuuakse välja ainult kõige olulisemad meetmed, mis aitavad valitud sihte realselt ja kõige tõhusamalt ellu viia. Konteksti loomiseks kirjeldatakse ka seda, millised toimivad meetmed on olemas ja millistest tegevustest võiks loobuda. Strateegiadokumendis käsitletavate meetmete suunitlus võib olla laiem kui Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala. Võrreldes seniste haridusvaldkonna strateegiatega on erinevus põhimõtte - „kui teemat pole strateegias, siis pole teema vajalik“ - eiramises.

Strateegiadokumendi ettevalmistamisel koordineeritakse tegevust HTM-ga eesmärgiga, et kõik olulisemad strateegilised dokumendid (EÕS 2020, struktuurifondide vahendite programmeerimis-dokumendid, „Tark ja tegus rahvas“) oleksid omavahel strateegiliste sihtide osas kooskõlas, arvestades seejuures erinevaid ajalisi ja rahalisi piiranguid strateegilist meetmete planeerimisel. Elukestva õppe strateegia prioriteetid peavad looma eeldused, et olulisi strateegilisi dokumente oleks omavahel oluliselt parem sidustada.

3. Strateegia koostamise protsess

Juhtkomisjoni arutelud

Arutelude teemad on piiritletud Vabariigi Valitsuses heakskiidetud teemavaldkondadega järgnevalt:

1. Elukestva õppe süsteemi ja tööturu parem sidustamine. Hariduse tugevam seostamine teadmusühiskonna ja innovaatilise majandusega;
2. Iga õppija individuaalset arengut toetava, loovust ja ettevõtlikkust arendava õpikäsituse suunas liikumine kõigil õppetasetel;

¹ Lähteülesanne on dokument, milles on esitatud täielik kirjeldus projekti eesmärkidest, oodatavatest väljunditest, tingimustest ja ressurssidest. Lähteülesanne on projekti teostajatele siduv dokument.

3. Õpetajahariduse ning õpetaja/ õppejõu töö hindamise ja tasustamise vastavusse viimine tänapäeva nõuetega kõigil õppetasemetel. Õpetajahariduse edendamise meetmeid käsitletakse integreeritult koos kasvatusteaduste arenguvajadustega;
4. Õppimine digiajastul. IKT võimaluste süsteemne rakendamine elukestva õppe sisu ja vormi kujundamisel;
5. Elukestva õppe võimalustele õiglast juurdepääsu kindlustavate ning õppe kvaliteeti toetavate ökonoomsete rahastamismudelite rakendamine (õppes osalemise kasv).

Dokumendi koostamiseks vajalikud arutelud juhtkomisjoni struktureeritakse järgmiselt:

1. Olukorra analüüs ja hinnang sellele: mis on tugevused ja nõrkused.
2. Ülevaade senistest Eestis rakendatud toimivatest meetmetest – nt mida tehakse selleks, et nt. uus õpikäsitus rakenduks realselt kooli tasandil?;
3. Näited parima teadaoleva praktikate kohta teistes riikides sarnaste eesmärkide saavutamiseks;
4. Muudatuste elluviimise kontekst:
 - a. milliseid asjaolusid tuleb arvestada?
 - b. kes on peamised muutuste rakendajad?
 - c. mida teha selleks, et soovitud muudatused oleksid realiseeritavad?
5. Kui palju maksab soovitud meetmete rakendamine? Kuidas peaks toimima rahastamine?
6. Kuidas mõõdetakse edukust?

Juhtkomisjoni aruteludele kutsutakse olenevalt teemast ekspertideks HTMi, teiste ministriumide ja sidusrühmade esindajad.

Strateegiliste meetmete lõplikul valikul kasutame oluliste valikukriteeriumidena nn. testküsimusi, milleks on järgnevad.

Kas pakutav aitab kaasa:

- teadmiste, oskuste ja hoiakute paranemisele,
- õppes osalemise kasvule,
- õppega rahulolu suurenemisele,
- haridussüsteemi kuluefektiivsusele ning
- Eesti konkurentsivõime kasvule rahvusvaheliselt?

Juhtkomisjoni tegevuse planeeritud ajakava on esitatud lisa 1.

Rollijaotus

Protsessi juhivad kaks haridus- ja teadusministri moodustatud kogu: nõukoda ja juhtkomisjon.

Nõukoja roll on sidustada strateegiat nn. "Viie väljakutse dokumendiga", toetada juhtkomisjoni oluliste otsuste/valikute tegemisel, olla protsessi järjepidevuse kandja ja oluliste teemade vahendaja üldsusele.

Juhtkomisjon vastutab strategiadokumendi koostamise eest.

Haridus- ja Teadusministeerium varustab komisjoni tarviliku statistika ja taustaandmetega. Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler korraldab HTMi ühtse seisukoha väljapakutud strateegiliste meetmete kohta, mis arvestab erinevate strateegiliste dokumentide omavahelist sidusust.

Haridus- ja Teadusministeeriumi juhtkond tagab, et juhtkomisjonil on olemas tugi strateegias kavandatud sammude rahalise vääringu hindamiseks.

Strateegiadokumendi struktuur

Strateegiadokument sisaldab:

- üldist kokkuvõtlikku osa, kus kirjeldatakse haridussüsteemi peamisi arengusuundi ning kõigi haridustasemetega (põhi-, kesk-, kutse- ja kõrghariduse) omavahelisi proportsioone, arvestades õpilaste eearühmade suurust kuni aastani 2020;
- temaatilisi osi, kus käsitletakse täpsemalt, kuidas saavutada hariduspoliitilised eesmärgid.

Strateegiadokumendis lepatakse kokku haridustasemetega või –teemade nimekiri, mille jaoks koostatakse rakendusliku suunitlusega ja detailsemad tegevuskavad/programmid, koos nende koostamise võimaliku ajakavaga.

Strateegiadokumendi struktuuri näidis:

Arenguvajadus: Koolijuhhi oskused koolimeeskonda kujundada ja õpetajaid nende professionaalses arengus toetada on vähene.

Strateegilised meetmed:

Koolijuhhi pädevusnõuete kehtestamine ja regulaarse atesteerimissüsteemi rakendamine riiklikul tasemel (või tähtjalist lepingute rakendamine).

Põhjendus: Koolijuhhi roll koolikultuuri kujundamisel on määrava tähtsusega. Meede võimaldab valida koolijuhhi ametisse parimad kandidaadid, loob võimaluse saada regulaarselt tagasisidet oma tööle ja soovitusi täiendõppeks ning motiveerib neid regulaarse atesteerimise kaudu riiklikul tasemel oma kompetentse pidevalt arendama.

Tulemuse hindamine: Koolide sise- ja välishindamise tulemused (hinnang kooli juhtimisele). Atesteeritud koolijuhtide osakaal.

4. Kaasamine

Eduka tulemuseni jõudmiseks peab olulistel huvirühmadel olema võimalus avaldada arvamust strateegias ettenähtud muutuste sisu üle ja tunnetada enda panust nii strateegia väljatöötamisel kui elluviimisel. Kõige tähtsamate strateegiliste teemade - Eesti hariduse viie väljakutse - üle otsustamisel on väga paljud inimesed ja institutsioonid kahe aasta jooksul kaasa rääkinud.

Samu institutsioone kaasatakse ka arutellu meetmete üle: teised ministeeriumid, ettevõtlus- ning töövõtjate ühenduste, erialaliitude, lastevanemate, õppurite, õpetajate ja koolijuhtide esindajad ning hariduseksperdid.

Dokumendi ettevalmistamise faasis korraldatakse tagasiside kogumine huvirühmade ja ministeeriumite esindajatelt 13. juunil toimuva seminari ajal. Seminare korraldavad Eesti Haridusfoorum ja Eesti Koostöö Kogu, kes esindavad enamikku Eesti haridusvaldkonna organisatsioone. Tehtud ettepanekuid arvestatakse strateegiaprojekti väljatöötamisel.

Põhjalikum konsultatsiooniprotsess korraldatakse peale strateegiadokumendi projekti valmimist.

Eesti Haridusfoorum korraldab seminariosa järgnevatel teemadel:

- Uus õpikäsitus ja õpetajaharidus
- Õpetaja/õppejõud, tema töö hindamine ja tasustamine
- Õppimine digiajastul

Eesti Koostöö Kogu korraldab seminariosa teemadel:

- Elukestva õppe süsteemi parem sidustamine tööturuga
- Õppes osalemise kasv ja ökonoomsed rahastamismudelid

Sotsiaal- ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajad kaasatakse juhtkomisjoni aruteludesse elukestva õppe ja tööturuga seotud arutelupäevadel. Teiste ministeeriumitega ja oluliste osapooltega konsulteeritakse seminari ajal, samuti lõppdokumendi valmimise eel orienteeruvalt augusti kuus ning kooskõlastusprotsessi kaudu. Täpsustatud lähteülesande tekst tehakse avalikult kättesaadavaks. Juhtkomisjoni ja nõukogu arutelude tulemused – seisukohad strateegia sisu osas - levitatakse huvigruppidele arvamuse avaldamiseks pressi ja veebikanalite vahendusel (HTM, EKK, EHF jt) enne seminari.

5. Vahearuanne haridus- ja teadusministrile

Strateegiadokumendi asjakohasuse hinnanguks esitatakse ülevaade strateegia koostamise aruteludest haridus- ja teadusministrile 3. juunil. Vahearuandes esitatakse komisjoni läbiarutatud strateegilised meetmed kokkulepitud hariduspoliitiliste eesmärkide saavutamiseks koos ettepanekutega, mida teha, et kõigil olulistel osapooltel oleks piisav võimekus ja valmisolek kokkulepitu elluviimiseks.

6. Projekti kulud

Strateegia koostamisega kaasnevad kulud kaetakse Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarve kaudu.

LISA1**Tegevuste ajakava**

Päevakord

25.01	Sissejuhatav juhtkomisjoni (JK) ja nõukoja (NK) koosolek: mis on meie ülesanne?
19.02	Strateegiliste teemade kaardistus (JK)
12.03	Uus õpikäsitus. Lähteülesande projekti arutelu ja põhimõtteline kokkulepe sisu osas (JK)
15.03	Täpsustatud lähteülesande esitamine ministrile
11.04	Elukestev õpe ja tööturg (I) (JK)
12.04	Õpetaja, tema töö hindamine ja tasustamine (JK)
26.04.	Nõukoja II istung
9.05	Elukestev õpe ja tööturg (II) (JK)
23.05.	Õiglase juurdepääsu tagamine, õppes osaluse kasv, ökonoomsed rahastamise mudelid (JK)
24.05	Digikultuuri kujundamine Eesti haridusruumi osaks, vahearuande arutelu (JK) Vahekokkuvõtete tegemine (JK)
Juuni algus (3.06-7.06)	Nõukoja III istung
3.06	Vahearuande esitamine haridus- ja teadusministrile
13.06	Eesti Koostöökogu ja Eesti Haridusfoorumi ühine seminar EÕS 2020 strateegiliste meetmete tutvustamiseks ja tagasiside saamiseks partneritelt
Juuni teine pool	Seminaridelt saadud tagasiside arutelu ja strateegiadokumendi täiendamine (JK)
3.09	Strateegiaprojekti esitamine haridus- ja teadusministrile
8.10	PIAAC tulemuste avalikustamine
Okt.	Ministeeriumitevaheline kooskõlastusring
Dets. algus	Lõppdokumendi esitamine Vabariigi Valitsusele

**Esitatud ajakavas on esitatud kuupäevad kokkulepitud juhtkomisjonis kuni mai lõpuni.
Hilisem ajakava on hinnanguline.*